

Sygn. akt II Ca 1590/18

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Tabaka (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Jarosław Tyrpa SO Magdalena Meroń-Pomarańska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy E. H.

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2019 r. w Krakowie

na rozprawie sprawy ze skargi Z. J. (1)

przy uczestnictwie R. J., M. J., L. W. i C. K.

o wznowienie postępowania w sprawach I Ns 358/83, I Ns 313/84 i I Ns 661/88

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Oświęcimiu z dnia 23 marca 2018 r., sygnatura akt I Ns 766/16

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie, znieść postępowanie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Oświęcimiu do ponownego rozpoznania.

SSO Magdalena Meroń – Pomarańska SSO Beata Tabaka SSO Jarosław Tyrpa

UZASADNIENIE

Postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 21 marca 2019 roku

Postanowieniem z dnia 23 marca 2018 r. Sąd Rejonowy oddalił skargę o wznowienie postępowania w sprawie I Ns 358/83 zakończoną prawomocnym postanowieniem z dnia 16 marca 1984 r. (pkt I), oddalił skargę o wznowienie postępowania w sprawie I Ns 313/84 zakończoną prawomocnym postanowieniem z dnia 12 czerwca 1984 r. (pkt II), oraz oddalił skargę o wznowienie postępowania w sprawie I Ns 661/88 zakończoną prawomocnym postanowieniem z dnia 19 października 1989 r. (pkt III).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że A. J. (1) wniósł do Sądu Rejonowego w Oświęcimiu wnioski o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości poprzez uwłaszczenie na swoją rzecz i swojej żony A. J. (2). Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I Ns 358/83. Uczestnikami postępowania byli M. P., S. K., J. J., E. S., K. W., A. W. i B. K.. W tamtej sprawie A. J. (1) zeznał, że wszystkie nieruchomości objęte wnioskiem należały do jego ojca F. J., który zmarł w 1946r. i pozostawił ustne rozporządzenie ostatniej woli zgodnie z którym A. J. (1) otrzymał gospodarstwo z

obowiązkiem spłaty. Sąd Rejonowy w Oświęcimiu postanowieniem z dnia 16.03.1984r. stwierdził nabycie własności nieruchomości rolnych tylko na rzecz A. J. (1). Kolejnym wnioskiem A. J. (1) wniósł o stwierdzenie nabycia innych nieruchomości przez uwłaszczenie (już we wniosku nie powołał swojej żony). Uczestnikami postępowania byli M. P., S. K., J. J., E. S., K. W., A. W. i B. K.. Sprawa została zarejestrowana pod sygn.. I Ns 313/84. Tu wnioskodawca również powołał się na testament ojca. Sąd w dniu 12.06.1984r. stwierdził nabycie własności nieruchomości rolnych tylko na rzecz A. J. (1). Ostatnim wnioskiem (I Ns 661/88) A. J. (1) wniósł o dalsze stwierdzenie nabycia kolejnych nieruchomości przez uwłaszczenie (we wniosku również nie powołał swojej żony). W tej sprawie jako uczestnicy znów brało udział tylko rodzeństwo A. J. (1). Sąd jak we wcześniejszych postępowaniach stwierdził nabycie własności nieruchomości rolnych tylko na rzecz A. J. (1) a to w dniu 19.10.1989r.

Wnioskodawca Z. J. (2) dowiedział się o tych postępowaniach w okolicach kwietnia 2016r. Wcześniej był przekonany, że oboje rodzice są właścicielami całego gospodarstwa rolnego. Wnioskodawca był uczestnikiem postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po swojej matce A. J. (2), wtedy Sąd stwierdził nabycie spadku na ojca, wnioskodawcę i całe rodzeństwo wnioskodawcy. Następnie wydano postanowienie w sprawie I Ns 241/00 stwierdzając nabycie spadku po obojgu rodzicach.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy stwierdził, iż wnioskodawca zachował termin do wniesienia skarg i skargi te Sąd rozpoznał merytorycznie oddalając je. Przywołując treść art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, Sąd Rejonowy wskazał, iż miał obowiązek zbadać w jaki sposób osoba składająca taki wniosek weszła w samoistne posiadanie nieruchomości i czy było to nabycie odpłatne czy nieodpłatne. Samoistnym posiadaczem całego gospodarstwa rolnego był ojciec A. J. (1) a dziadek wnioskodawcy – A. J. (1) nabył je w drodze dziedziczenia i to testamentowego co skutkuje tym, że jest to jego majątek odrębny i Sąd w poprzednich postępowaniach prawidłowo stwierdził nabycie tych nieruchomości w drodze uwłaszczenia tylko na A. J. (1) pomijając jego żonę.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł wnioskodawca, zaskarżył go w całości. Zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 par 1 k.p.c. w zw. z art. 231 i 243 k.p.c. , a także obrazę przepisów art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. oraz art. 386 par. 4 k.p.c. przez: 1/ nierozpoznanie skargi co do jej istoty i nie rozstrzygnięcie czy prawomocne postanowienia Sądu Rejonowego w Oświęcimiu Wydział I Cywilny w sprawach: I Ns 358/83 zakończonej prawomocnym postanowieniem z dnia 16 marca 1984 r.. I Ns 313/84 zakończonej prawomocnym postanowieniem z dnia 12 czerwca 1984 r. i I Ns 661/88 zakończonej prawomocnym postanowieniem z dnia 19 października 1989 r. dotyczące uwłaszczenia się ojca A. J. (1) w trybie ustawy z dnia 4 listopada 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych na gospodarstwie rolnym o powierzchni 7.8860 ha. w O(...) powinny być wznowione skoro naruszyły interes prawny wnioskodawcy oraz pozostałych uczestników postępowania w osobach L. W., C. K., R. J. i M. J. jako spadkobierców A. J. (2) poprzez pozbawienie ich nie z ich winy możliwości działania w tamtych postępowaniach /art. 510 k.p.c./ 2/ przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów a także niezrozumiałe i nieuzasadnione pominięcie zgłoszonych przez skarżącego dowodów załączonych do skarg oraz treści pisma procesowego z dnia 06.02.2018 r., a także dowodu z przesłuchania skarżącego i tym samym ustalenie błędnego stanu faktycznego polegającego na kuriozalnym stwierdzeniu, iż A. J. (1) nabył gospodarstwo rolne w drodze dziedziczenia i to testamentowego, co skutkuje tym , że jest to jego majątek odrębny, 3/ obrazę przepisu art. 189 k.p.c. poprzez jego nie zastosowanie. 4/ obrazę przepisów art. 365 par. 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. poprzez ich zastosowanie, pomimo bezspornego faktu, iż skarżący jak i pozostali uczestnicy niniejszego postępowania nie byli uczestnikami trzech postępowań sądowych o uwłaszczeniu się ojca A. J. (1) na całym gospodarstwie rolnym.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę orzeczenia w całości i uwzględnienie skargi z dnia 13.05.2016 r.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje:

Apelacja niezależnie od przyczyn w niej wskazanych skutkowałą uchYLENIEM zaskarżonego postanowienia, zniesieniem postępowania i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Jak stanowi z kolei przepis art. 386 § 2 k.p.c. w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Przyczyny nieważności wymienione są w art. 379 k.p.c. Jedną z przyczyn nieważności wskazaną w pkt. 5 art. 379 k.p.c jest pozbawienie strony możliwości obrony swych praw i do naruszenia tego przepisu doszło w niniejszej sprawie. Postępowanie ze skargi o wznowienie jest nadzwyczajnym środkiem wzruszenia prawomocnych orzeczeń, które zostały wydane w określonej konfiguracji podmiotowej. Oznacza to, że w postępowaniu ze skargi o wznowienie muszą brać udział wszystkie osoby, / lub ich następcy prawni w razie śmierci / które uczestniczyły w wydaniu orzeczenia zaskarżonego skargą albowiem w przeciwnym wypadku dochodzi do naruszenia praw tych osób do obrony. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wymienił uczestników postępowania w sprawach wznawianych I Ns 358/83, I Ns 313/84 i I Ns 661/88 prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Oświęcimiu, lecz faktowi temu nie nadał stosownego znaczenia i nie wskazał ich jako obligatoryjnych uczestników wznawianego postępowania. Ten błąd doprowadził do nieważności postępowania. Stwierdzenie tego naruszenia jest samodzielną przyczyną uchylenia zaskarżonego postanowienia, zniesienia postępowania w całości i skierowania sprawy do ponownego postępowania.

Taka ocena czyni zbędnym odniesienie się do zarzutów zgłoszonych w apelacji, które dotyczą tak naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie wadliwości w procesie dowodowym jak i w zakresie istoty sprawy skoro sprawa musi zostać rozpoznana od początku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ustali prawidłowy krąg uczestników postępowania o wznowienie na podstawie kręgu uczestników w sprawach wznawianych, w przypadku śmierci niektórych z nich wezwie do udziału w sprawie ich następców prawnych. Następnie w razie stwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania przeprowadzi postępowanie w zakresie zarzutów skargi o wznowienie.

Wobec powyższego na zasadzie art. 386 § 2 k.p.c orzeczono jak w sentencji.

SSO Magdalena Meroń Pomarańska SSO Beata Tabaka SSO Jarosław Tyrpa